

Nytårstalen som genre

Regentens tale samler nationen

Nytårstalen er den eneste gang om året, hvor kongen taler direkte til befolkningen. Talen er en lejlighedstale, der skal samle danskerne og gøre dem stolte over at være indbyggere i Danmark.

Talen sætter en rituel ramme for nytårsaften. Med kongens tale markeres starten på nytårsaften, og talen rummer også en række rituelle elementer:

- status over året, der gik, uden at det dog bliver for politisk
- fokus på særligt danske værdier og det, vi kan være stolte over
- en løftet pegefinger og opfordring til at gøre det lidt bedre det kommende år
- årets rejser, der viser, at kongen er regent for hele kongeriget
- hilsener til danskere i rigets tjeneste, særligt på nytårsaften
- hilsener til danskere i udlandet, herunder særligt Færøerne, Grønland og det danske mindretal i Sydslesvig
- årets gang for den kongelige familie og udsigterne for det kommende år
- ønsker om et godt nytår
- bøn om, at Gud må bevare Danmark

På Kongehusets hjemmeside finder du en oversigt over afholdte nytårstaler. Du kan også læse manuskriptet. [Find afholdte nytårstaler og manuskriptet her \(kongehuset.dk\).](#)

Du kan også læse retoriker Carsten Madsens karakteristik af regentens nytårstale som genre ved at søge efter artiklen "Regentens nytårstale" på danmarkshistorien.dk.

Derudover kan du komme med bagom nytårstalen, hvilket bidrager til at belyse omstændighederne, når I arbejder med Ciceros pentagram. Søg på "Bagom nytårstale" på kongehuset.dk.

Statsministerens tale er mere politisk

Statsministeren taler som hele landets statsminister, og ikke som partileder, når han eller hun holder sin nytårstale. For også statsministerens nytårstale skal samle nationen.

Alligevel er talerne væsentligt mere politiske end kongens nytårstale, for statsministeren er den øverste, politiske leder, mens kongen er landets repræsentative overhoved.

Statsministerens nytårstale tager temperaturen på rigets tilstand, og talen sætter kursen for det kommende år. Dermed bliver talen mere politisk, for politik handler netop om fordeling af goder og byrder i fremtiden.

Talen er altså en hybrid mellem lejlighedstalen, der skal samle og vække begejstring i nuet, og den politiske tale, som skal sætte kursen for fremtiden. Anledningen er stadig årsskiftet, og på den vis er det en lejlighedstale, men en statsministers nytårstale bliver i stigende grad brugt til partipolitiske formål, ifølge Christian Kock, der er professor i retorik ved Københavns Universitet. Se Christian Kocks artikel "Retoriker: Nytårstalen er blevet kapret af partipolitik" fra 2017 på dr.dk.

Du kan læse en karakteristik af statsministerens nytårstal som genre, ved at søge efter artiklen "Statsministerens nytårstale, 1940-" på danmarkshistorien.dk.

På Statsministeriets hjemmeside finder du tidligere statsministres nytårstaler samt den allernyeste nytårstale. Søg "Nytårstaler siden 1940 – Statsministeriet" på stm.dk.